

UCHWAŁA Nr IV/44/2019
RADY GMINY OSIĘCINY
z dnia 1.03.2019 r.

**w sprawie: przedłużenia okresu obowiązywania Strategii rozwoju gminy
Osiećciny na lata 2019 -2022**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt.6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r.
o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2018r. ,poz.994 i poz.1000,1349,1432,2500)

Rada Gminy
Uchwała ,co następuje :

§ 1

Postanawia przedłużyć na lata 2019 - 2022 okres obowiązywania Strategii
Rozwoju Gminy Osiećciny na lata 2003-2018 przyjętą Uchwałą Nr
VII/56/2003 Rady Gminy Osiećciny z dnia 11.09.2003r.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Osiećciny.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Gminy Osiećciny
Ryszard Błaszczyk

Uzasadnienie

Zgodnie z art.18 ust 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym do wyłącznej właściwości rady gminy należy uchwalanie programów gospodarczych. Rada Gminy Osiecin y uchwaliła Strategię rozwoju gminy Osiecin y na lata 2003 -2018. Wójt Gminy powołał Zespół konsultacyjny ds. oceny aktualności w/w dokumentu. Przedmiotem analizy były takie zagadnienia jak wizja rozwoju gminy oraz wszystkie cele strategiczne, cele operacyjne wraz z przypisanymi im zadaniami. Zagadnienia te były rozpatrywane w powiązaniu i na tle zmian jakie nastąpiły w sferze społecznej, gospodarczej oraz środowiska przyrodniczego w gminie na przestrzeni ostatnich 15 lat tj. w okresie 2003 – 2018. W świetle powyższych ustaleń należy uznać, że przedmiotowy dokument może nadal stanowić, po przedłużeniu ważności na lata 2019 – 2022, formalną podstawę do realizacji lokalnej polityki społecznej i gospodarczej w gminie Osiecin y.

Biorąc pod uwagę powyższe rekomenduje się przedłużenie okresu obowiązywania w/w Strategii do 2022 r.

Przewodniczący
Rady Gminy Osiecin y
Ryszard Błaszczyk

Włocławskie Towarzystwo Naukowe

**STRATEGIA ROZWOJU GMINY OSIĘCINY
NA LATA 2003-2018**

Przewodniczący
Rady Gminy Osiećciny
Ryszard Błaszczak

Włocławek 2003

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. STAN OBECNY GMINY	4
1. OGÓLNE INFORMACJE O GMINIE	4
1.1. Ogólna charakterystyka środowiska	4
1.1.1. Zasoby środowiska	5
1.1.2. Walory środowiska	7
1.1.3. Obszary środowiska podlegające ochronie	7
1.1.4. Zagrożenia środowiska	9
2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	11
3. SYTUACJA NA RYNKU PRACY	14
4. STAN INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ	17
5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I KOMUNIKACJA	20
5.1. Komunikacja	20
5.2. Infrastruktura techniczna	21
5.2.1. Gospodarka ściekowa	21
5.2.2. Zaopatrzenie w wodę	21
5.2.3. Zaopatrzenie w ciepło	22
5.2.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną	22
5.2.5. Gospodarka odpadami stałymi	23
5.2.6. Zaopatrzenie w gaz ziemny	23
6. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA	24
7. SYTUACJA FINANSOWA GMINY	26
II. OPIS STOSOWANEJ METODY	28
2. INFORMACJE WSTĘPNE	28
2.1. Lokalni liderzy	28
2.2. Główne etapy planowania	30
3. ANALIZA SWOT	30
3.1. Określenie słabych i mocnych stron gminy	30
3.2. Szanse i zagrożenia	30
4. ANALIZA PROBLEMÓW ROZWOJU GMINY	31
5. CELE STRATEGICZNE	34
5.1. Cele operacyjne	34
6. PLANOWANIE STRATEGII	35
6.1. Ogólne założenia strategii rozwoju	35
6.2. Wizja rozwoju gminy Osięciny w okresie 2003 – 2018	36
6.3. Zadania realizacyjne	41

WSTĘP

Podstawą prawną opracowania strategii rozwoju gminy Osiećiny była Uchwała Nr Rady Gminy Osiećiny z dnia w sprawie przystąpienia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Osiećiny. Głównym celem opracowania jest nakreślenie kierunków i priorytetów rozwoju gminy na lata 2003 - 2018.

Strategia odpowiada na trzy podstawowe pytania:

- do czego powinniśmy dążyć w kształtowaniu rozwoju gminy (wizja przyszłości);
- co powinniśmy osiągnąć w perspektywie 15 lat (cele strategiczne);
- w jaki sposób chcemy zrealizować nasze zamierzenia (przedsięwzięcia, sposoby działania).

Wypracowywanie podstaw strategii odbywało się w sposób uspołeczniony, podczas spotkań konsultacyjnych z przedstawicielami społeczności lokalnej powołanymi przez Wójta Gminy do społecznej komisji konsultacyjnej.

Zadanie zostało podzielone na trzy etapy:

- I. Opracowanie diagnozy prospektywnej, na podstawie zebranych materiałów statystycznych z następujących źródeł: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy opracowanego przez Wojewódzkie Biuro Planowania Przestrzennego we Włocławku, dane Urzędu Statystycznego we Włocławku i Bydgoszczy, Spis Rolny 1996, biuletyny informacyjne Regionalnej Izby Obrachunkowej w Bydgoszczy, informacje Urzędu Gminy Osiećiny. Diagnoza prospektywna jest oceną stanu istniejącego badanego obszaru z uwzględnieniem wszystkich dziedzin życia społecznego mających wpływ na stopień zaspokojenia potrzeb mieszkańców i poziom ich życia. Diagnoza stała się punktem wyjścia do dalszych prac nad strategią rozwoju gminy.
- II. Spotkania konsultacyjno-informacyjne z członkami społecznej komisji konsultacyjnej w grupach roboczych poświęcone były ustaleniu problemów gminy, zidentyfikowaniu barier rozwoju, sprecyzowaniu mocnych i słabych stron gminy oraz szans i zagrożeń wynikających z otoczenia, a także określeniu przyszłościowych celów i kierunków rozwoju gminy.
- III. Opracowanie dokumentu „Strategia rozwoju gminy Osiećiny” w oparciu o ocenę stanu istniejącego i nakreślone kierunki i priorytety rozwoju gminy przez społeczną komisję konsultacyjną.

I. STAN OBECNY GMINY

1. OGÓLNE INFORMACJE O GMINIE

Obszar gminy Osiećciny leży w południowej części województwa kujawsko-pomorskiego i północno-wschodniej części powiatu radziejowskiego. W wewnętrznym podziale administracyjnym powiat dzieli się na jednostki samorządowe. Gmina Osiećciny jest jedną z 7 gmin powiatu radziejowskiego. Strukturę administracyjną powiatu radziejowskiego tworzy:

- 5 jednostek samorządu o statusie wiejskim (Dobre, Osiećciny, Radziejów, Bytoń, Topólka),
- 1 jednostka samorządowa o statusie miejskim (Radziejów),
- 1 jednostka samorządowa o statusie miejsko-wiejskim (Piotrków Kujawski).

Pośród 5 gmin wiejskich powiatu radziejowskiego gmina Osiećciny zajmuje pod względem:

□ powierzchni ogółem	- 1 miejsce
□ ludności	- 1 miejsce
□ gęstości zaludnienia na 1 km ²	- 2 miejsce
□ dochodów budżetowych na 1 mieszkańca	- 5 miejsce
□ wydatków budżetowych na 1 mieszkańca	- 5 miejsce
□ wydatków majątkowych na 1 mieszkańca	- 5 miejsce

W grupie gmin wiejskich Osiećciny zajmują powierzchnię 12299 ha. Obszar gminy podzielony jest wewnątrz na 31 sołectw z 33 miejscowościami. Ogółem gminę zamieszkuje 8408 osób. Jej siedzibą jest wieś Osiećciny. Wiodącą funkcją gminy wiejskiej Osiećciny jest rolnictwo.

1.1. Ogólna charakterystyka środowiska

Prawidłowa realizacja polityki ekorozwoju wiąże się z pełnym respektowaniem zasad ochrony środowiska oraz optymalnym wykorzystaniem jego zasobów. W świetle tego środowisko przyrodnicze jest podstawową determinantą gospodarczej działalności człowieka oraz staje się głównym wyznacznikiem kierunków rozwoju ekonomicznego i społecznego.

W związku z tym uwarunkowania przyrodnicze gminy, rozumiane jako zespół czynników naturalnych z udziałem elementów antropogenicznych, wymagają jednoznacznej identyfikacji. Ich znajomość daje podstawę do określenia optymalnych rozwiązań gospodarczych oraz kształtowanie prawidłowych struktur przyrodniczo-przestrzennych. Szeroko rozumiane zasoby środowiska, występujące konflikty, bariery i zagrożenia, stanowią bazę umożliwiającą rozpoznanie istniejących problemów oraz zjawisk rzutujących na możliwości rozwoju gminy.

1.1.1. Zasoby środowiska

Podstawowym zasobem decydującym o gospodarczym sposobie wykorzystania przestrzeni przyrodniczej gminy, są **gleby**. Ich geneza jest związana z utworami najmłodszymi obejmującymi okres plejstoceński i holocen.

Podłoże, na którym wytworzyły się gleby, stanowią utwory związane z bezodpływowymi równinami zastoiskowymi. W dominującej części są to czarne ziemie, zalegające dużymi płatami na przeważającej części obszaru gminy. Znaczną powierzchnię zajmują również gleby płowe, związane genetycznie z podłożem gliniastym. Zarówno czarne ziemie jak i gleby płowe tworzą kompleksy o najwyższych klasach bonitacyjnych (I-IVb) i najbardziej przydatne do produkcji rolnej. Są zasobne w próchnicę i liczne składniki mineralne. Ogółem wspomniane typy gleb zajmują powierzchnię 9.318 ha, co stanowi 76% obszaru gminy.

Zasadnicze rysy rzeźby powierzchni zostały ukształtowane w okresie glacialnym. W przeważającej części obszar gminy zajmuje płaska równina wód zastoiskowych. Niewielkie ożywienie w orografii terenu wprowadzają formy negatywne wykształcone w postaci rynny (doliny) Kanału Bachorze oraz ciągu różnopoверхniowych zagłębień występujących na odcinku pomiędzy Osiećcinami, a Szalonkami. Lokalnie, zwłaszcza w południowo-wschodniej części gminy występują niewielkie pagórki, tworzące charakterystyczne płaskie piaszczyste czapy, zalegające na glinach morenowych.

Na obszarze gminy Osiećciny brak jest udokumentowanych i znaczących złóż **surowców naturalnych**. Można jedynie wspomnieć o zasobach węgla brunatnego, którego złoża nie są jeszcze dokładnie określone. Biorąc pod uwagę rolniczą funkcję gminy oraz występowanie na przeważającej części jej obszaru gleb o najwyższych klasach bonitacyjnych, trudno przypuszczać aby eksploatacja węgla brunatnego była kiedykolwiek możliwa.

W związku z tym, bez względu na to jaka jest wielkość złóż węgla, należy jego zasoby traktować jako walor nieużyteczny.

Cechą charakterystyczną systemu hydrograficznego gminy jest ubóstwo **wód powierzchniowych**. Głównym ciekim jest Kanał Głuszyński odwadniający centralną i południową część gminy. Północne fragmenty, leżące w obrębie dorzecza Odry, odwadniane są przez Kanał Bachorze.

Brak jest większych zbiorników wód otwartych. Niewiele jest również stawów i oczek wodnych. Ogółem wody powierzchniowe zajmują powierzchnię 9 ha, co daje bardzo niski wskaźnik jeziorności wynoszący 0,07% obszaru gminy.

W zasobach **wód podziemnych** pierwszy poziom tworzą wody gruntowe o charakterze **wierchówkowym**, występujące na głębokości 2-4m p.p.t. Charakteryzują się one dużymi wahaniami poziomu zwierciadła oraz okresowym zanikaniem.

Wody niższych poziomów związane są głównie z czwartorzędowym podłożem i charakteryzują się stosunkowo dużą zasobnością wynoszącą 293 m³/h. Pozwala to na pełne zaspokojenie potrzeb konsumpcyjnych ludności zamieszkującej gminę oraz zachowanie rezerwy wynoszącej ca 130 m³/h.

Podstawowym **czynnikiem klimatycznym**, warunkującym egzystencję przyrody ożywionej oraz rolnicze wykorzystanie omawianego obszaru, są opady. Gmina Osiećciny położona jest w strefie charakteryzującej się niskimi opadami. Roczna ich suma mieści się w przedziale 450-500 mm. W okresie wegetacyjnym wynosi odpowiednio 340- 360 mm. Jest to ilość zdecydowanie za niska, aby można było w pełni wykorzystać urodzajność gleb. Brakuje bowiem ca 150 mm. opadu. Występujący deficyt opadów jest również przyczyną bardzo małego odpływu z obszaru gminy. Wskaźnik rocznego odpływu waha się w granicach 0-2 l/sek/km² i należy do najniższych w kraju.

Innym niekorzystnym zjawiskiem klimatycznym występującym na obszarze gminy są wiatry. Brak naturalnych przeszkód w postaci rzeźby terenu, lasów itp., sprzyja swobodnym ruchom mas powietrza, silne wiatry często pojawiają się w okresie wiosennym. Towarzyszy im z reguły zjawisko erozji eolicznej, powodujące wywiewanie najwartościowszych cząstek glebowych. Oczywiście przyspieszeniu ulega również proces parowania, prowadząc do nadmiernego częsta przesuszenia gleby.

1.1.2. Walory środowiska

Gmina Osiećciny położona jest na obszarze historycznej Ziemi Kujawskiej, stanowiącej kolebkę polskiej państwowości. Jest to rejon, gdzie osadnictwo datuje się od wielu stuleci, a jego najstarsze ślady sięgają okresu sprzed 5000-7000 lat. Fakt ten zdecydował, że środowisko przyrodnicze było intensywnie wykorzystywane dla celów gospodarczych. Silna antropopresja, trwająca zwłaszcza przez okres ostatnich pięciu wieków, doprowadziła do głębokich zmian ilościowych i jakościowych środowiska. Praktycznej likwidacji uległy lasy. Przeprowadzone na szeroką skalę prace melioracyjne doprowadziły do zaniku zdecydowanej większości wód powierzchniowych. Aktualnie pozostały nieliczne naturalne zbiorniki o silnie obniżonym zwierciadle wody, często całkowicie porośnięte roślinnością wodną.

Wyraźne akcenty przyrodniczo-krajobrazowe tworzą zespoły roślinności przyzagrodowej. Rozproszona zabudowa wiejska wraz z towarzyszącą jej obudową przyrodniczą tworzą charakterystyczny krajobraz rolniczy o często antropogenicznej strukturze.

Do niewątpliwych **walorów przyrodniczych gminy** Osiećciny zaliczyć można również **lasy**. Tworzą one trzy niewielkie kompleksy położone w rejonach wsi: Osiećciny, Samszyce i Borucin. Ogółem zajmują powierzchnię ca 613 ha., co stanowi 5% obszaru gminy. Obejmują siedliska grądowe oraz lasu mieszanego. Obecny skład gatunkowy jest antropogenicznie przebudowany. Stosunkowo znaczny jest udział sosny i brzozy. Dęby oraz inne gatunki liściaste charakterystyczne dla wspomnianych siedlisk stanowią jedynie domieszkę.

Szczególne **walor lasów** polega na ich funkcji przyrodniczej. Dotyczy to w szczególności ich roli jako regulatora stosunków wodnych. Wprawdzie stosunkowo nieduża powierzchnia lasów powoduje, że nie mają one decydującego wpływu na ogólny bilans wodny gminy. Jednak w przypadku zlewni cząstkowych, w obrębie których znajdują się kompleksy leśne, ich znaczenie dla stosunków wodnych jest oczywiste.

1.1.3. Obszary środowiska podlegające ochronie.

Lasy na terenie gminy, administrowane przez Nadleśnictwo Włocławek, zostały włączone w skład tzw. promocyjnego kompleksu leśnego. Powinno to przyczynić się do zwiększenia praktycznej ochrony lasów, ich przebudowy gatunkowej oraz zwiększenia po-

wierzchni. Jest to szczególnie ważne ponieważ, jak wspomniano wcześniej, gmina charakteryzuje się bardzo niskim wskaźnikiem lesistości.

Ważną funkcją w systemie chronionych obiektów przyrodniczych pełnią **dawne parki dworskie**. Aktualnie na terenie gminy jest 9 parków w miejscowościach: Borucinek, Borucin, Jarantowice, Kościelna Wieś, Krotoszyn, Latkowo, Osiećciny, Szalonki, Półkownikowo, Pocierzyn. Są to w zdecydowanej większości obiekty zaniedbane i zniszczone. Mimo to stanowią, jednak w dalszym ciągu ważne enklawy przyrodnicze o stosunkowo bogatym składzie florystycznym. Są ostoją dla licznej fauny. Stanowią również istotne elementy systemu ekologicznego gminy.

Wobec niskiego poziomu lesistości gminy, duże znaczenie mają **kompleksy roślinne** tworzone przez zadrzewianie w śródpolne, przydrożne itp. Pełnią one wieloraki funkcje przyrodnicze i ochronne. Z tego też powodu powinny być traktowane jako jeden z walorów zasługujących na uwagę i ochronę.

Bardzo istotnym składnikiem (walorem) środowiska przyrodniczego są **obszary podmokłe**. Tworzą je zarówno łąki i jak kompleksy łąkowo-bagienne oraz drobne mokradła. Łącznie obszary podmokłe zajmują ca 325 ha, co stanowi 2,6% powierzchni gminy. Ich rola w środowisku przyrodniczym jest szczególnie istotna, ponieważ tworzą tzw. hydrotopy, będące regulatorami stosunków wodnych oraz podstawowymi elementami systemu ekologicznego gminy Osiećciny. Dodatkowo ich znaczenie podnosi fakt, że analizowany teren leży w obszarze wododziałowym Wisły i Odry oraz obszarze źródłiskowym Zgłowiączki i Kanału Bachorze.

Istnienie obszarów podmokłych zabezpiecza elementarne warunki egzystencji dla środowiska biotycznego oraz funkcjonowanie systemu ekologicznego gminy. Obszary podmokłe, poprzez swój regulujący wpływ na stosunki wodne, umożliwiają efektywniejsze wykorzystanie naturalnej zasobności gleby. Wpływ ten jest szczególnie widoczny na obszarach rolnych sąsiadujących bezpośrednio z podmokłościami. Zasilanie podsiękowe pozwala na utrzymanie wegetacji nawet w okresach nasilonej suszy glebowej.

Na terenie gminy Osiećciny można wyodrębnić trzy główne kompleksy obszarów podmokłych. Pierwszy związany jest przestrzennie z doliną Kanału Bachorze. Drugi tworzy ciąg różnopoверхchniowych przegłębień terenowych wypełnionych osadami organogenicznymi o silnym nawodnieniu, położony w sąsiedztwie wsi: Wola Skarbkowa, Półkownikowo i Nagórki. Trzeci rejon występowania obszarów podmokłych obejmuje południowe fragmenty gminy leżące w obrębie wsi: Samszyce, Powałkowice i Borucin.

Stosunkowo duże znaczenie dla stosunków i środowiska posiadają drobne formy morfologiczne wykształcone w postaci niewielkich zagłębień wypełnionych nawodnioną materią organiczną. Ich funkcja podobna jest do dużych obszarów podmokłych, z tym że oddziaływanie ograniczone do znacznie mniejszej powierzchni. Z powodzeniem jednak pełnią rolę lokalnych regulatorów stosunków wodnych jak również swoistych filtrów ekologicznych dla wód gruntowych. Stanowią również węzły wymiany energii i materii w łańcuchu strukturalnym systemu ekologicznego gminy.

Ważnym elementem systemu ekologicznego gminy jest dolina Kanału Bachorze. Ciek ten stanowi oś regionalnego korytarza ekologicznego łączącego system przyrodniczy doliny Wisły i Jeziora Gopła.

1.1.4. Zagrożenia środowiska

Zagrożenia środowiska naturalnego występujące na obszarze gminy Osiećciny, mają przede wszystkim charakter antropogeniczny. Są one efektem gospodarczej działalności człowieka i związanej z nią strukturą użytkowania środowiska oraz jego zasobów. Zmiany i przekształcenia środowiska prowadzone przez człowieka doprowadziły do uruchomienia negatywnych procesów i zjawisk, które wspólnie z czynnikami naturalnymi stwarzają poważne problemy natury ekonomicznej. Czynniki te składają się na ważny element uwarunkowań decydujących o możliwości optymalnego wykorzystania naturalnych walorów gminy.

Intensywna, o stosunkowo wysokiej kulturze, **gospodarka rolna** gminy, niesie za sobą zagrożenia dla środowiska wodnego. Wiązą się one głównie ze stosowaniem chemicznych środków ochrony roślin oraz nawożeniem mineralnym. Stosowane dawki herbicydów i nawozów mineralnych są tylko częściowo przyswajane przez gleby i rośliny. Reszta, wobec braku ekologicznych stref buforowych, które absorbowałyby niewykorzystane nawozy, przedostaje się do wód gruntowych oraz powierzchniowych, powodując ich zanieczyszczenie oraz eutrofizację. Należy tutaj zaznaczyć, że przeważającą część gminy stanowi obszar bezpośredniej zlewni J. Głuszyńskiego. Pociąga to za sobą negatywne skutki dla tego zbiornika. Bogate w biogeny i silne zanieczyszczone wody powierzchniowe spływające do jeziora z obszaru gminy, przyczyniają się do intensyfikacji procesu eutrofizacji i pogorszenia jakości jego wód.

Oczywiście problem powyższy dotyczy również wszystkich oczek wodnych, stawów i jezior znajdujących się w obrębie granic administracyjnych gminy. Aktualnie są to

zbiorniki silnie zanieczyszczone, zawierające duży ładunek substancji biogenych oraz silnie zarośnięte. Stały deficyt wód opadowych oraz intensywna produkcja roślinna, powodują systematyczne obniżenie się zwierciadła wody co w konsekwencji prowadzi do ich zniknięcia.

Poważnym **zagrożeniem** dla wód podziemnych i powierzchniowych jest **nieuregulowana gospodarka wodno-ściekowa**. Zwodociągowanie wszystkich wsi, przy jednoczesnym braku możliwości utylizacji powstałych ścieków, prowadzi do tego, że są one zrzucane w stanie surowym bezpośrednio do gruntu. Powoduje to, że przy istniejącej strukturze zabudowy wsi, charakteryzującej się dużym rozproszeniem zanieczyszczenia mają charakter obszarowy. Można szacować, że w skali rocznej do gruntów i wód powierzchniowych dostaje się ca 15 tys. m³ nie oczyszczonych ścieków bytowych.

Podstawowym zagrożeniem jest zjawisko **niedoboru wody w glebie**. Najogólniej biorąc jego mechanizm wiąże się ze strukturą geologiczną podłoża glebowego, wysokością opadów atmosferycznych oraz zapotrzebowaniem roślin uprawnych na wodę w okresie wegetacyjnym.

Deficyt wody powoduje poważne **zagrożenie dla gleb**. Prowadzi bowiem do silnego okresowego przesuszenia profilu glebowego. Odbija się to oczywiście w sposób negatywny na efektach gospodarczych rolnictwa. Uzyskiwane zbiory są znacznie niższe od tych jakie można by uzyskać gdyby glebie dostarczono wymaganej ilości wody. Szacuje się, że aktualnie uzyskiwane wyniki w pierwotnej produkcji rolnej stanowią od 40 do 60% potencjalnych możliwości.

Brak naturalnych barier ochronnych w postaci lasów i większych skupisk wysokiej roślinności śródpolnej powoduje, że na obszarze gminy występuje również **zagrożeni erozją eoliczną**. Duże kompleksy pól pozbawione roślinności są zwłaszcza w okresie wiosennym narażone na negatywne działanie tego zjawiska. Jego degradujący wpływ prowadzi do wyjałowienia gleby poprzez utratę najwartościowszych części organicznych mineralnych, które są wywiewane przez wiatr. Zjawisko to przybiera niekiedy charakter żywiołowy. Wówczas to przy silnym wysuszeniu wierzchnich warstw gleby oraz braku pokrywy roślinnej następuje intensywne wywiewanie drobnych frakcji glebowych co przyczynia się w dużym stopniu do postępującej degradacji gleb na obszarze gminy Osiećciny.

2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Gmina Osiećciny pod względem liczby ludności należy do największych gmin większych powiatu radziejowskiego. Ludność gminy zamieszkuje w 33 miejscowościach zorganizowanych w 31 jednostek sołeckich. W grudniu 2000 r. gmina liczyła 8 408 osób. Na przestrzeni wielolecia tj. od 1995 r. liczba ludności w gminie zmniejszyła się o 111 osób. Liczbę mieszkańców gminy w latach 1995-2000 przedstawia tabela numer 1.

Tabela 1 Sytuacja demograficzna gminy Osiećciny w latach 1995-2000

Wyszczególnienie	LATA				
	1995	1996	1997	1998	2000
Liczba ludności ogółem	8519	8511	8446	8428	8408
mężczyźni	4178	4202	4158	4119	4105
kobiety	4341	4309	4288	4309	4303

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego Włocławek i Bydgoszcz za lata 1996-2001.

Czynnikami mającymi wpływ na liczbę mieszkańców gminy są:

- przyrost naturalny (liczony jako różnica pomiędzy liczbą urodzeń a liczbą zgonów); w latach 1995-2000 zmienił się on z +3,5 do -1,6 na 1000 mieszkańców,
- migracje (odpływ i napływ ludności z terenu i na teren gminy); największe saldo migracji z terenu gminy Osiećciny odnotowano w latach 1995-1996, kiedy z gminy wyemigrowały 143 osoby. Migracje powodowane były i są pogarszającą się sytuacją ekonomiczną rodzin oraz likwidacją miejsc pracy.

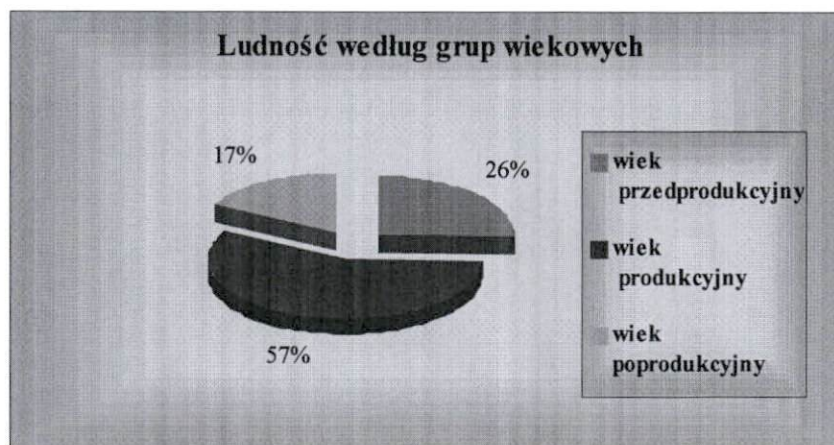
Struktura ludności według wieku (podział według kategorii ekonomicznych) w gminie charakteryzuje się, przewagą ludności w wieku produkcyjnym, gdzie ta grupa stanowi powyżej 56% ogółu ludności gminy. Analiza struktury ludności według grup wiekowych w gminie wykazuje, wzrost grup wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego, przy jednoczesnym spadku udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym. Ludność według grup wiekowych przedstawia tabela numer 2.

Tabela 2 Struktura ludności według grup wiekowych w gminie Osiećciny

Wyszczególnienie	LATA									
	1995		1996		1997		1998		2000	
	w oso- bach	% do ogółu ludno- ści	w oso- bach	% do ogółu ludno- ści	w oso- bach	% do ogółu ludno- ści	W oso- bach	% do ogółu ludno- ści	w oso- bach	% do ogółu ludno- ści
Liczba ludności ogółem	8519		8511		8446		8428		8408	
Ludność w wieku przedprodukcyjnym 0-17 lat	2350	27,6	2318	27,2	2266	26,8	2236	26,5	2154	25,6
Ludność w wieku produkcyjnym 18-64 lata	4761	55,9	4775	56,1	4746	56,2	4749	56,3	4808	57,2
Ludność w wieku poprodukcyjnym 60 lat kobiety i 65 mężczyźni	1408	16,5	1418	16,7	1434	17,0	1443	17,2	1446	17,2

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego Włocławek i Bydgoszcz za lata 1996-2001.

Procentowy udział ludności według grup wiekowych w gminie Osiećciny przedstawia rycina nr 1.

Ryc. 1

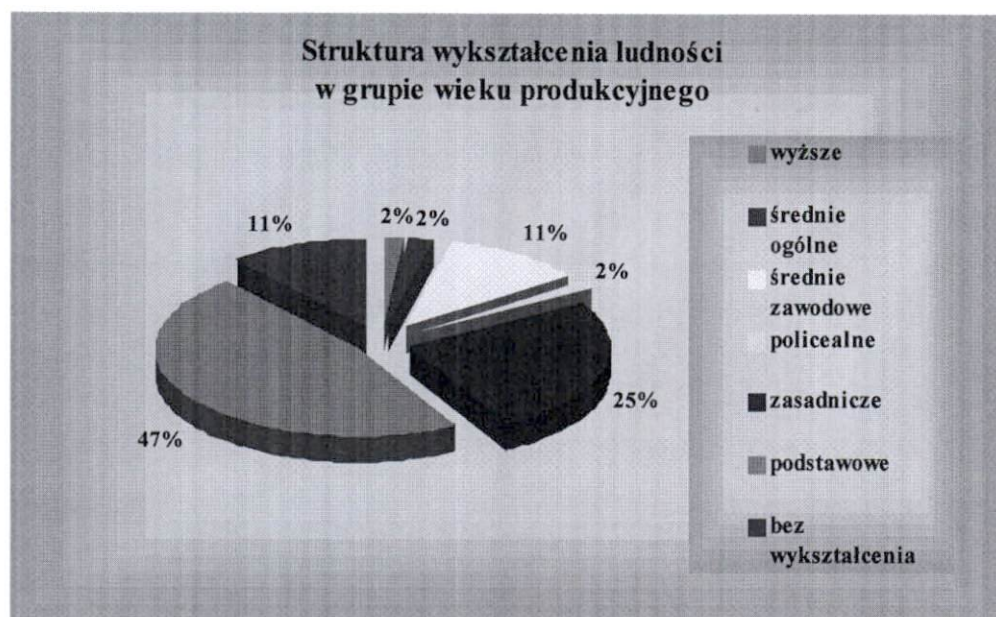
Źródło: Dane Urzędu Statystycznego Włocławek i Bydgoszcz za lata 1996-2001.

Na podstawie uzyskanych wyników prognozy biologicznej przewiduje się, że do 2018 r. w gminie zmniejszy się liczba ludności ogółem, ale jednocześnie dokonają się zmiany w strukturze wiekowej ludności. Główną tendencją wzrostową będzie miała grupa ludności w wieku produkcyjnym z 57,2% w 2000 r. (4808 osób) do około 62% w 2018 r.

(5100 osób). Wystąpią wówczas nadwyżki siły roboczej, a to spowoduje dalszy problem związany z miejscami pracy dla wzrastającej populacji w wieku produkcyjnym.

Niepokojącym zjawiskiem w gminie jest niski poziom wykształcenia mieszkańców. Ludność w wieku produkcyjnym pod względem wykształcenia cechuje się dużym zróżnicowaniem. Dane liczbowe według Powszechnego Spisu Rolnego w 1996 r. prezentuje rycina nr 2.

Ryc. 2

Wykształcenie ludności ma istotny wpływ na ich sytuację ekonomiczną. Stanowi ono istotną barierę rozwoju gminy, uniemożliwiając jej odpowiednie wykorzystanie potencjału społeczno-gospodarczego.

Większość ludności grupy zawodowo-czynnej (wieku produkcyjnego) legitymuje się wykształceniem podstawowym (46,9%) i zasadniczym zawodowym (25,4%). Natomiast 11,1% mieszkańców gminy jest bez wykształcenia lub ma nieukończone podstawowe. Wykształcenie wyższe posiada zaledwie 1,8% mieszkańców. Zagadnienie powyższe w odniesieniu do płci przedstawia tabela nr 3.

Tabela 3 Ludność w wieku 15 lat i więcej faktycznie zamieszkała w gospodarstwach domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego (działki rolnej) według poziomu wykształcenia, płci i gmin

Wyszczególnienie	WYKSZTAŁCENIE							
	Ogółem	Wyższe	Policealne	Średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Podstawowe ukończone	Podst. nieukończone i bez wykształc.
Ogółem	3897	70	59	446	75	991	1829	427
Mężczyźni	1958	33	9	198	20	644	902	152
Kobiety	1939	37	50	248	55	347	927	275

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powszechnego Spisu Rolnego, dane za rok 1996.

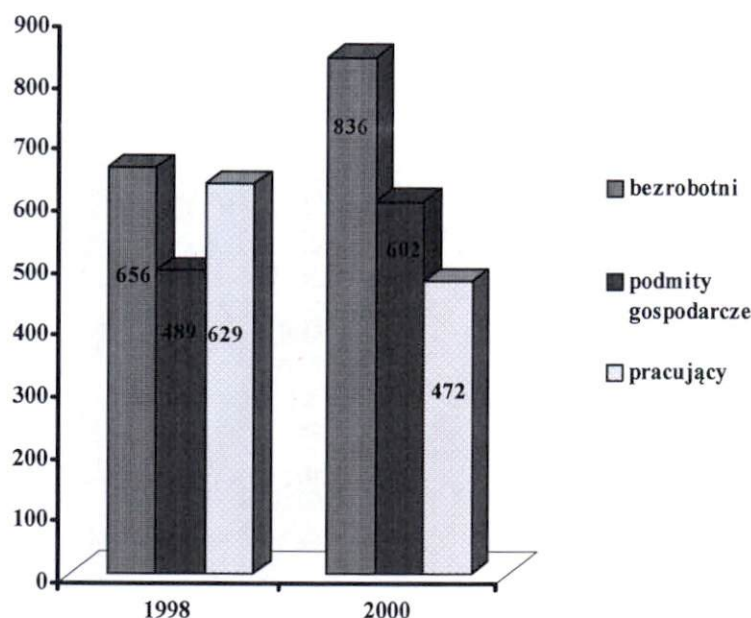
3. SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Głównym miejscem pracy ludności wiejskiej gminy Osiećciny jest rolnictwo, a dokładniej praca we własnych indywidualnych gospodarstwach rolnych. Z danych statystycznych za 2000 rok wynika, że średnie zatrudnienie na 100 ha użytków rolnych w gminie wynosiło 26,4 osoby, a w poszczególnych jednostkach sołectw wahało się od 37,3 w sołectwie Leonowo do 7,9 w sołectwie Zbłęg. Duże zróżnicowanie zatrudnienia w rolnictwie, wynikało głównie ze struktury obszarowej gospodarstw rolnych, umaszynowania, kierunku produkcji oraz możliwości podjęcia pracy poza własnym gospodarstwem rolnym. Ogólnie w gminie Osiećciny funkcjonują 1072 indywidualne gospodarstwa rolne. Ludność związana z rolnictwem stanowiła 72,8% ogółu ludności w wieku produkcyjnym. Jednakże z liczby 3500 osób pracujących w indywidualnych gospodarstwach rolnych, tylko 2664 to osoby aktywne ekonomicznie. Pozostałe osoby z tego sektora gospodarki, to grupa ludzi bezrobotnych utrzymywana przez grupę aktywną ekonomicznie.

Poza rolnictwem indywidualnym na terenie gminy 9,8% ludności zawodowo czynnej pracuje w gospodarce narodowej. Liczba podmiotów gospodarczych i związane z nimi miejsca pracy, a także operatywność i mobilność ludności zawodowo czynnej to podstawowe czynniki sprawcze rozwoju gminy oraz poziomu życia materialnego. Problematykę tę przedstawia w sposób uproszczony rycina nr 3.

Ryc. 3

**Zmiany niektórych wskaźników aktywności gospodarczej
w latach 1998; 2000**

Do podstawowych wskaźników służących analizie sytuacji i aktywności ekonomicznej gminy należy liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Urzędzie Pracy, liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON oraz liczba osób pracujących w gospodarce narodowej.

W 2000 r. w gminie Osiećciny zarejestrowane były 602 podmioty gospodarcze. Ich liczba od 1998 r. systematycznie wzrastała. W okresie tym dynamika wzrostu liczby podmiotów gospodarczych wyniosła 123,1%, co oznacza realny wzrost liczby działających firm w ciągu ostatnich trzech lat o 113. Spośród ogólnej liczby zarejestrowanych jednostek gospodarczych 32% stanowią przede wszystkim małe zakłady przemysłowe i firmy budowlane prowadzone przez osoby fizyczne.

Wartości wskaźników liczby podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców oraz na 100 osób w wieku produkcyjnym dla gminy Osiećciny są niższe od wartości tych wskaźników liczonych dla gmin wiejskich powiatu radziejowskiego i województwa kujawsko-pomorskiego. Na terenie gminy w 2000 r. działało 109 sklepów w których pracowały 153 osoby. Na jeden sklep w gminie przypada 77 mieszkańców. Wartość tego wskaź-

nika jest niższa od średnich dla gmin wiejskich powiatu radziejowskiego, co oznacza lepszą dostępność konsumentów do usług handlowych.

Liczba bezrobotnych w 2000 r. w gminie Osiećiny wynosiła 836 osób. Niepokojący jest fakt, że od r. 1998 kiedy stopa bezrobocia wynosiła 13,8% (656 osób), systematycznie wzrasta, osiągając w 2000 r. poziom 17,4%, a dynamika wzrostu bezrobocia w tym okresie wyniosła 127,4%. Tak więc w ciągu 3 lat nastąpił faktyczny wzrost bezrobotnych o jedną czwartą, to jest o 180 osób pozostających bez pracy. Stopa bezrobocia w gminie Osiećiny jest niższa od średniej wartości dla powiatu radziejowskiego i wyższa od średniej dla województwa Kujawsko-pomorskiego.

W latach 1998-2000 następował sukcesywny spadek liczby osób pracujących w gospodarce narodowej liczony według faktycznego miejsca pracy, bez zakładów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółek cywilnych, w których liczba pracujących nie przekraczała 9 osób oraz bez rolników indywidualnych. Spośród tej grupy 13,6% znajduje zatrudnienie w usługach, a 30,7% w rolnictwie, łowiectwie, leśnictwie i rybołówstwie.

Do powyższych zagadnień odnoszą się również dane zawarte w tabelach 4 i 5.

Tabela 4 Rynek pracy i aktywność ekonomiczna w latach 1998-2000 w gminie Osiećiny

Wyszczególnienie		1998	2000	Dynamika zmian 1998-2000 w %
Liczba bezrobotnych ¹		656	836	127,4
pracujący w gospodarce narodowej ²	ogółem	629	472	75,0
	przemysł i budownictwo	-	64	-
	rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybołówstwo	-	145	-
	usługi	15	263	-
Liczba podmiotów gospodarczych ³	sektor publiczny	474	-	-
	sektor prywatny	489	-	-
	ogółem	-	602	-
Liczba podmiotów gospodarczych według wybranych sekcji EKD	przemysł	-	160	-
	budownictwo	-	52	-
	handel i naprawy	-	193	-
	hotele i restauracje	-	6	-
	transport i gospodarka magazynowa	-	39	-
	pośrednictwo finansowe	-	7	-
	obsługa nieruchomości	-	35	-

Źródło: Urząd Statystyczny w Bydgoszczy lata 1998; 2000.

- 1 Bezrobotni zarejestrowani w Urzędzie Pracy.
- 2 Pracujący w gospodarce narodowej bez rolników indywidualnych i osób duchowych oraz bez zakładów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących nie przekracza 5

osób. Dla 2000 r. – według faktycznego miejsca pracy; bez zakładów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółek cywilnych, w których liczba pracujących nie przekracza 9 osób oraz bez rolników indywidualnych.

3 Zarejestrowanych w systemie REGON.

Tabela 5 Gmina Osiećciny na tle wybranych jednostek administracyjnych

Wyszczególnienie	Stopa bezrobocia ¹	Liczba mieszkań- ców na 1 sklep	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkań- ców	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 osób w wieku produkcyjnym
Gmina Osiećciny	17,4%	77	71,6	12,5
Gmina Dobrze	19,8%	138	57,3	9,9
Gmina Bytoń	18,9%	95	52,1	9,4
Gmina Radziejów	14,4%	580	43,6	7,8
Gmina Topólka	15,4%	114	43,1	7,6
powiat radziejowski	18,2%	80	63,0	10,9
Wojew. kujawsko-pomorskie	14,0%	81	77,9	12,7

Źródło: dane Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy 2001 r.

1 – stopa bezrobocia liczona odsetkiem osób bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby osób w wieku produkcyjnym.

4. STAN INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ

Infrastruktura społeczna w gminie Osiećciny reprezentowana jest przez kilka dziedzin branżowych, dotyczących działalności publicznej na rzecz mieszkańców gminy.

Opiekę zdrowotną w gminie dla mieszkańców pełni prywatny Ośrodek Zdrowia we wsi Osiećciny. Lekarze w nim zatrudnieni świadczą usługi medyczne w zakresie porad i leczenia ogólnego, ginekologicznego, pediatrycznego i stomatologicznego. W 1997 r. na 10 tysięcy statystycznych mieszkańców gminy przypadało 3,6 lekarzy różnych specjalizacji, 2,4 lekarzy dentyistów, 3,6 farmaceutów, 9,5 pielęgniarek. W strukturze zatrudnienia w Ośrodku Zdrowia 3 lekarzy tj. pediatra i lekarze ogólni są na pełnym etacie, natomiast lekarze specjaliści dojeżdżają z innych ośrodków gminnych. Na terenie gminy znajdują się dwie apteki z dużym asortymentem leków.

Mieszkańcy gminy korzystają również z porad lekarzy specjalistów w Radziejowie, Włocławku, Toruniu i Bydgoszczy, a nawet poza granicami województwa Kujawsko-pomorskiego.

Ogólnie stan zdrowia ludności gminy Osiećciny kształtuje się w sposób zróżnicowany w zależności od grupy wiekowej. W grupie dzieci i młodzieży największy odsetek sta-

nowią wady postawy (występują one u 25% dzieci), infekcje, a u dzieci małych do 1 r. występują infekcje układu oddechowego i pokarmowego.

Ludność w wieku 19-65 lat oraz osoby starsze najczęściej cierpią na zwyrodnienia stawów i kręgosłupa, cukrzycę, niedokrwienie, choroby płuc, a także choroby układu krążenia. Przyczynami takiego stanu zdrowia są najprawdopodobniej zaniedbania społeczne, wynikające głównie z niedostatku ekonomicznego rodzin wiejskich oraz nieprawidłowych nawyków żywienia.

W gminie Osiećciny edukację dzieci prowadzą szkoły podstawowe oraz gimnazjum. Sieć szkół podstawowych o charakterze publicznym jest korzystna i w pełni zaspakaja rejonizację wiejską. Na terenie gminy funkcjonują 4 szkoły podstawowe 6-klasowe zlokalizowane w miejscowościach: Osiećciny, Wola Skarbkowa, Kościelna Wieś, Pocieryn oraz gimnazjum w Osiećcinach. Ponadto we wsi Osiećciny znajduje się przedszkole, skupiające dzieci od 3 do 6 lat.

W r. szkolnym 1999/2000 do szkół podstawowych uczęszczało 749 uczniów, a do gimnazjum 275 uczniów. Ogółem w szkołach na terenie gminy zatrudnionych było 63 nauczycieli w tym 48 w szkołach podstawowych i 15 w gimnazjum.

Kadra nauczycieli pod względem wykształcenia i doświadczenia zawodowego jest w pełni przygotowana do realizacji programu nauczania obowiązującego w szkole podstawowej i gimnazjum.

W dziedzinie kultury, gmina posiada dobry poziom usług w tym zakresie. We wsi Osiećciny znajduje się Gminny Dom Kultury wdrażający i doskonalący, a nawet inspirujący dzieci i młodzież o różnych zainteresowaniach do rozwoju działań w zakresie kultury, sportu i folkloru. Również na terenie gminy we wsiach: Kościelna Wieś, Sęczkowo, Bełszewo, Powalkowice, Krotoszyn, Borucin, Borucinek, Konary, Osłonki, Zagajewice czynne są świetlice wiejskie dla dzieci i młodzieży wiejskiej.

Czytelnictwo w gminie obsługiwane jest przez gminną bibliotekę w Osiećcinach oraz filię w Kościelnej Wsi, a także przyszkolne biblioteki. W bibliotekach znajduje się księgozbiór liczący 36 200 woluminów, co daje wskaźnik 4 300 woluminów na 1000 mieszkańców. Ogólnie w gminie z księgozbioru bibliotek korzysta 1200 czytelników. Wypożyczenia na jednego czytelnika wnoszą około 30 książek, a ogólna roczna liczba wypożyczeń wynosi około 36000 woluminów. Porównując czytelnictwo w gminie Osiećciny z gminami wiejskimi powiatu radziejowskiego można stwierdzić jest ono na dość wysokim

poziomie (średnia roczna woluminów na jednego czytelnika w gminach wiejskich powiatu radziejowskiego wynosi 23,4).

W gminie Osiećiny w 2000 r. w zasobach mieszkaniowych zamieszkałych znajdowało się 2414 mieszkań o ogólnej powierzchni 172 223 m² i 8813 izbach.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 71,3 m². Na jedno mieszkanie przypadało 3,5 osoby, co daje wskaźnik na 0,95 osoby jedną izbę. Przedstawione wyżej wskaźniki gminy Osiećiny są korzystniejsze od średnich dla gmin powiatu radziejowskiego, gdzie powierzchnia jednego mieszkania wynosiła 70,3 m², a na jedną izbę przypadało 1,03 osoby.

Zasoby mieszkaniowe oraz liczbę oddanych mieszkań do użytku na terenie gminy Osiećiny przedstawiają dane zawarte w tabelach 6 i 7.

Tabela 6 Zasoby mieszkaniowe zamieszkane

Zasoby mieszkaniowe zamieszkałe	1996	1997	1998	2000
Mieszkania	2398	2399	2415	2414
Izby	8693	8718	8817	8813
Powierzchnia używana mieszkań w m ²	170273	171074	172297	172223
Przeciętna liczba osób w 1 mieszkaniu	3,54	3,52	3,48	3,48
Przeciętna liczba osób na 1 izbę	0,98	0,97	0,96	0,95

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego we Włocławku i Bydgoszczy w latach 1997; 1998; 1999; 2001.

Tabela 7 Mieszkania i izby oddane do użytku

Wyszczególnienie	1996	1997	1998	2000
Mieszkania oddane do użytku	12	15	16	-
Izby ogółem	58	81	96	-
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² ogółem	1143	1480	1188	-
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m ²	95,3	98,7	74,25	-

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego we Włocławku i Bydgoszczy za lata 1997; 1998; 1999; 2001.

Budownictwo wielorodzinne zlokalizowane jest w miejscowościach gdzie występują jednostki gospodarki uspołecznionej i własność komunalna szczególnie przy obiektach użyteczności publicznej. W ostatnich latach na terenie gminy obserwuje się całkowity zanik budownictwa mieszkaniowego. W strukturze własnościowej mieszkań dominuje własność prywatna.

Obiekty sportowe na terenie gminy Osiećiny to Gminny Stadion Sportowy we wsi Osiećiny oraz przyszkolne boisko sportowe, które poza zajęciami lekcyjnymi wykorzysta-

ne są przez młodzież. Gminny Stadion Sportowy wykorzystany jest do różnego rodzaju rozgrywek piłkarskich międzygminnych, urządzania festynów itp.

5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I KOMUNIKACJA

5.1. Komunikacja

Gmina Osiećciny powiązana jest z zewnętrznym układem systemu komunikacji powiatowej za pośrednictwem sieci dróg: krajowej, wojewódzkiej, powiatowych a także gminnych.

Droga krajowa numer 62 Inowrocław – Radziejów - Brześć Kuj – Płock stanowi połączenia ponadlokalne i międzyregionalne województwa Kujawsko-pomorskiego z województwem mazowieckim. Natomiast droga wojewódzka numer 267 Ujma Duża – Osiećciny – Piotrków Kuj w układzie komunikacji wewnętrznej województwa ma istotne znaczenie gdyż daje połączenia międzygminne i międzypowiatowe.

Drogi powiatowe na obszarze gminy posiadają nawierzchnię utwardzoną i zaliczane są do V klasy technicznej. W sieci komunikacji drogowej pełnią rolę powiązań z sąsiednimi gminami oraz wojewódzkim układem komunikacyjnym. Drogi gminne pełnią wewnętrzną sieć komunikacyjną. W przewadze posiadają nawierzchnię gruntową, a jedynie niektóre odcinki posiadają nawierzchnię ulepszoną. Na ogół nie spełniają wymogów technicznych szczególnie w przypadku parametrów szerokości jezdni, poboczy i łuków pionowych i poziomych. W przyszłości ranga dróg gminnych będzie wzrastała należy więc dążyć do ich budowy w sposób odpowiadający wymaganiom normatywowym jakie ustalone są dla dróg publicznych. Na terenie gminy występują drogi wewnętrzne tzw. dojazdowe. Powstały one jako element towarzyszący zabudowie mieszkalnej i siedliskowej oraz rozwijającej się infrastruktury wsi.

Istniejący układ komunikacyjny wystarcza do obsługi terenu gminy zarówno w układzie wewnętrznym jak i zewnętrznym.

Podstawowym środkiem komunikacji zbiorowej jest ogólnodostępna PKS z dworcem autobusowym we wsi Osiećciny. Transport towarowy na obszarze gminy realizowany jest w oparciu o pojazdy samochodowe.

Za zaplecza technicznego na terenie gminy funkcjonują:

- 2 stacje paliw- z których jedna zlokalizowana jest w Osiećcinach Krzyżówki, w rejonie skrzyżowania drogi krajowej z wojewódzką; druga stacja paliw zlokalizowana jest we wsi Osiećciny,
- stacja obsługi pojazdów mieszcząca się we wsi Osiećciny na terenie Spółdzielni Usługowo-Wytwórczej „ROLMECH”. Stacja wyposażona jest w urządzenie diagnostyczne do badań kontrolnych pojazdów. Oprócz wspomnianej stacji na terenie gminy i wsi działalność naprawczą pojazdów mechanicznych prowadzą prywatne warsztaty.

Zespoły parkingowe umożliwiające parkowanie większej ilości pojazdów na terenie gminy nie występują. Mniejsze zespoły parkingowe na kilka stanowisk postojowych znajdują się przed obiektami użyteczności publicznej (szkoły, urzędy gminy, zakłady pracy itp.).

Garaże samochodowe mieszkańcy wsi i gminy w większości posiadają na własnych działkach. Większy zespół garażowy zlokalizowany jest we wsi Osiećciny, które użytkują mieszkańcy okolicznych osiedli mieszkalnych.

5.2. Infrastruktura techniczna

5.2.1. Gospodarka ściekowa

Mieszkańcy gminy wytwarzają rocznie ca 140 tys. m³ ścieków, z czego ca 55 tys. oczyszczanych jest w mechaniczno-biologicznych oczyszczalniach ścieków.

Miejscowością wyposażoną w zbiorową kanalizację sanitarną jest wieś Osiećciny z mechaniczno-biologiczną oczyszczalnią ścieków typu „BIOBLOK MU 200A” o przepustowości 200 m³/d. Ponadto w Zakładzie Rolnym istnieje mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków działająca na zasadzie złoża biologicznego o przepustowości 11,0 tys. m³/rok.

Pozostałe posesje na obszarze gminy problem odprowadzania ścieków rozwiązały na własnych działkach wpuszczając w grunt lub gromadząc w zbiornikach bezodpływowych.

Istnieje konieczność wybudowania punktu zlewnego na terenie gminnej oczyszczalni w Osiećcinach; do którego mogłyby być dowożone ścieki z terenu gmin; jak również III stopnia oczyszczania tj. usuwania związków biologicznych.

5.2.2. Zaopatrzenie w wodę

Długość sieci wodociągowej w gminie wynosi 211,8 km, a ilość podłączeń wprowadzających do budynków mieszkalnych wynosi 1644 punkty 100% mieszkańców gminy zaopatruje się w wodę z gminnych ujęć wody w Osiećcinach, Kościelnej Wsi, Włodzimierce, Latkowie.

Środkowa część gminy zaopatrywana jest z ujęcia wody w Osiećcinach. Wodociąg pracuje w układzie dwustopniowego pompowania wody i zaopatruje sołectwa: Osiećciny, Osiećciny Karolin, Osiećciny Zagaj. Sołectwa: Jarantowice, Borucin, Borucinek, Samszyce, Powalkowice położone w południowej części gminy zaopatrywane są w wodę z ujęcia w Latkowie. Wodociąg pracuje w układzie dwustopniowego pompowania wody.

Ujęciem gminnym o największych zasobach obsługującym 70% sołectw jest ujęcie wody Kościelna Wieś; Włodzimierka. Wodociąg ten pracuje w układzie dwustopniowego pompowania wody i zaopatruje sołectwa: Kościelna Wieś, Witoldowo, Pilichowo, Belszewo Wieś, Belszewo Kolonia, Bilno, Ujma Mała, Nagórki, Rużki, Zielińsk, Pocieryn, Bodzanówek, Szalonki, Bartłomiejowice, Krotoszyn, Zagajewice, Osłonki, Zbłęg, Wola Skarbkowa, Żakowice, Lekarzewice, Leonowo, Sęczkowo.

Zasoby wody zatwierdzone dla trzech gminnych ujęć wykorzystane są w ca 56%, co świadczy o tym, że istniejące ujęcia nie tylko zabezpieczają potrzeby gminy w zakresie zaopatrzenia w wodę ale również dają możliwość ich rozbudowy.

5.2.3. Zaopatrzenie w ciepło

Zaopatrzenie gminy w ciepło oparte jest na indywidualnych źródłach ciepła i kotłowniach zakładowych. Są to w przeważającej części kotłownie opalane węglem lub koksem i ogrzewające zakłady produkcyjne, urzędy, szkoły i budynki mieszkalne. Indywidualne źródła ciepła i kotłownie zakładowe emitujące do atmosfery SO₂, NO₂ i CO w ilościach, które dla pojedynczego pieca czy kuchni wydają się znikomo małe, ale są jednak uciążliwe ze względu na bezpośredniość oddziaływania.

5.2.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Gmina Osiećciny zasilana jest w energię elektryczną z dwóch głównych punktów zasilania (GPZ 110/15 kV) zlokalizowanych na terenach sąsiednich gmin (Lubraniec, Piotrków Kuj). Sieć zasilająca i rozdzielcza średniego napięcia pracuje na napięciu 15 kV.

Pod względem konfiguracji ma układ linii magistralnych z możliwością drugostronnego zasilania. Linie energetyczne są typu napowietrznych. Przez teren gminy przebiegają dwie magistralne linie energetyczne:

- GPZ Piotrków Kujawski – Walentynowo – Morzyce – Pścinnno – Jarantowice – Bądkowo (AFL 70),
- GPZ Lubraniec – Cukrownia Brześć Kujawski (AFL 70).

Sieć rozdzielczą 15 kV stanowią odchodzące promieniowo od linii magistralnych jako odgałęzienia, linie napowietrzne AFL – 35 i 25 mm² do stacji transformatorowych 15/0,4 kV napowietrznych słupowych. Obecnie wszystkie stacje są zasilane jednostronnie.

Stan techniczny elektroenergetycznej sieci rozdzielczej średniego napięcia jest zróżnicowany. Linia napowietrzna magistralna 15 kV wychodząca z GPZ Piotrków Kuj w kierunku Bądkowa ma powyżej 100 km długości. Zaleca się aby łączna długość linii średniego napięcia wychodzącej ze stacji GPZ 110/15 kV przypadającej na jeden wyłącznik nie była większa niż 20-30 km (dopuszczalna 50 km). Optymalny obszar zasilania z GPZ 110/15 kV nie pokrywa całego terenu gminy Osiećciny.

W celu uzupełnienia deficytu energetycznego gminy wymagana jest modernizacja linii energetycznych średniego napięcia oraz budowa nowych GPZ 110/15 kV na obszarach gmin średnich (Radziejów, Bądkowo) oraz budowa linii 110 kV zasilających GPZ Lubraniec, Radziejów, Bądkowo.

5.2.5. Gospodarka odpadami stałymi

Gminne wysypisko śmieci zlokalizowane jest na nieużytku o powierzchni 2,05 [ha] we wsi Borucin. Pojemność wysypiska wynosi 46 tys. m³. wysypisko oddane zostało do użytku w 1991 r. i do tej pory nagromadzonych jest na jego terenie ca 10 000 m³ odpadów (ca 20%). Analizując powyższe dane można założyć eksploatacji wysypiska wyniesie około 20 lat, tzn. że zabezpieczy ono potrzeby gminy do 2010 r..

5.2.6. Zaopatrzenie w gaz ziemny

W gminie rozwinięta jest gospodarka gazem bezprzewodowym, który używany jest w gospodarstwach domowych głównie do przygotowywania posiłków.

Zgodnie z „koncepcją programową gazyfikacji gminy Osiećciny” opracowanej w 1995 r. przez Biuro Projektów Gazownictwa „Gazoprojekt” – Wrocław istnieje możliwość gazyfikacji gminy gazem ziemnym wysokometanowym.

Stacja redukcyjno – pomiarowa I stopnia SRP/6000/10 zasilac będzie gminę z gazociągu ekspedycyjnego Gustorzyn – Mogilno DN 700 mm; $p_{nom}=10,0$ MPa. Stacja redukcyjno – pomiarowa oraz gazociągi stanowią będą układy hermetyczne zamknięte i wyłączając stany awaryjne nie powinny zagrażać środowisku naturalnemu. Paliwo gazowe jest nośnikiem czystej energii „przyjaznej” dla środowiska naturalnego. Szerokie zastosowanie gazu ziemnego wysokometanowego dla celów technologicznych i grzewczych przyczyni się do znacznej poprawy środowiska przyrodniczego na terenie gminy.

Istotnym czynnikiem determinującym lokalnie zakres rzeczowo-nakładowy realizacji gazyfikacji gminy, jest docelowy poziom i struktura lokalnego zapotrzebowania na gaz ziemny (rachunek ekonomiczny w stosunku do innych nośników energii cieplnej).

6. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Pod względem gospodarczym gminy wiejskie województwa kujawsko-pomorskiego, jak i powiatu radziejowskiego cechuje produkcja rolna oraz indywidualna i publiczna działalność gospodarcza. Na terenie gminy Osięciny według systemu REGON w 1998 r. zarejestrowanych było 489 podmiotów gospodarczych, z tego aż 474 podmioty sektora prywatnego. W 2000 r. na terenie gminy działały już 602 podmioty gospodarcze.

W latach 1998-2000 dynamika rozwoju przedsiębiorczości wynosiła 123,1%, a wzrost liczby podmiotów gospodarczych wzrósł o 113. W strukturze branżowej podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy, najliczniejszą grupę stanowią podmioty prowadzące działalność handlową i naprawy. Jest ich 193 a więc około 32,1%.

Drugą grupę pod względem liczby podmiotów stanowi przemysł, (obejmujący sekcje przetwórstwa przemysłowego oraz wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, wodę itp.) skupiający 160 podmiotów, a więc około 26,6%.

Trzecią grupę pod względem liczby podmiotów stanowi budownictwo, skupiające 52 podmioty co stanowi 8,6% ogółu podmiotów gospodarczych gminy.

Kolejną grupę w liczbie 43 (7,1%) tworzą podmioty prowadzące inne działalności związane z prowadzeniem interesów (pośrednictwo finansowe, obsługa nieruchomości).

Inne rodzaje działalności gospodarczej na terenie gminy to transport, gospodarka magazynowa, łączność, hotele i restauracje, ochrona zdrowia itp. W ogólnej liczbie wszystkich podmiotów stanowią one 25,4%.

Istniejące podmioty gospodarcze na terenie gminy Osiećciny zatrudniały w 2000 r. 836 osób. W porównaniu z 1998 rokiem dynamika zatrudnienia wzrosła o 127,4%. Należy podkreślić, że większość zakładów zatrudnia nie więcej niż 5 osób.

Istotne znaczenie dla zabezpieczenia różnorodnych potrzeb mieszkańców mają także usługi administracyjne, bankowe, pocztowe i telekomunikacyjne.

Rolnictwo na obszarze gminy Osiećciny stanowi jedną z wiodących funkcji. Głównym czynnikiem warunkującym rozwój rolnictwa jest środowisko. To ono kształtuje kierunki produkcji roślinnej oraz wielkość pierwotnej produkcji. W grupie elementów środowiska szczególne znaczenie mają gleby, które tworzą główne siedlisko wzrostu i rozwoju roślin.

Dzięki występowaniu urodzajnych gleb na obszarze gminy Osiećciny, wartość rolnej produkcji towarowej na tle innych gmin wiejskich powiatu radziejowskiego jest wysoka i plasuje ją na pierwszym miejscu w każdej kategorii. Według danych ze Spisu Rolnego w 1996 r. wielkość produkcji towarowej przedstawiała się następująco:

- na 1 pełnozatrudnionego – 9862 zł (1 miejsce w grupie gmin wiejskich powiatu radziejowskiego),
- na 1 ha użytków rolnych – 2200 zł (1 miejsce w grupie gmin wiejskich powiatu radziejowskiego),
- na 1 gospodarstwo – 21123 zł (2 miejsce w grupie gmin wiejskich powiatu radziejowskiego).

Jak wynika z powyższych danych gmina Osiećciny osiąga wyższe efekty z produkcji rolnej niż większość gmin powiatu radziejowskiego.

Struktura władania ziemią według form własności wykazuje dominację sektora prywatnego. Do rolników indywidualnych należy aż 80,9% powierzchni użytków rolnych gminy. Działalność produkcyjna prowadzona jest przez 1072 indywidualne gospodarstwa rolne. Średnia wielkość indywidualnego gospodarstwa wynosi 8,7 ha użytków rolnych. Struktura obszarowa indywidualnych gospodarstw rolnych gminy jest zróżnicowana i średnio-korzystna. Około 30% ogólnej liczby gospodarstw w gminie posiada powierzchnię powyżej 10 ha. Są to gospodarstwa, które stanowią najsilniejszą grupę rozwojową zdolną do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej. Generalnie na terenie gminy dominują indywidualne gospodarstwa rolne o powierzchni 5-10 ha. Na terenie gminy grunty sektora publicznego stanowią 11% i należą do Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa-Oddział Terenowy Warszawa. Przejęte grunty rolne AWRSP zagospodarowanie poprzez